

PIRMIEJI GYVENIMO METAI

- Nuo šeštosios gyvenimo savaitės kūdikiai žaisdamas tarsi treniruoja savo kalbos organus (liežuvį, lūpas, gomurį, žandikaulius), jų judrumą.
- Kūdikiai „leidžia“ ilgus garsus. Prasideda gugavimo stadija.
- Akimis seka objektą ir pasuka galvą į garso šaltinio pusę.
- Baigdamas aštuntąjį mėnesį, kūdikis jau geba šnibždėti.
- Metų amžiaus vaikas aktyviai naudoja bent 3–4 paprastus žodelius. Daiktas yra vadinamas jam priskirtu veiksmu (pavyzdžiui, kamuolys – „bumbum“, šuniukas – „auau“ ir t. t.)

ANTRIEJI GYVENIMO METAI

- Vaikas aktyviai gausina savo žodyną. Nors žodžiai tariai netaisyklingai, tačiau artimiausi vaikui žmonės supranta jų prasmę.
- Charakteringas bruožas yra „vieno žodžio sakiny“. Žodis vaikui atstoja visą sakinį.
- Pusantrų metų vaikas valdo maždaug 25–30 žodžių.
- Antrų metų pabaigoje vaikas supranta ir trumpas frazes (pavyzdžiui, „Duok man šaukštą.“) bei klausimus (pavyzdžiui, „Kur tavo meškiukas?“). Žaidimų metu vaikas reaguoja į savo vardą.
- Vaikas supranta klausimus ir posakius.

TRETIEJI GYVENIMO METAI

- Pradedant trečiuosius metus, dar daugelis garsų tariai netaisyklingai, sunkiau ištariai garsai keičiami kitais, lengvesniais, arba visai praleidžiami.
- Žodynas gausėja labai sparčiai. Vaikas netgi bando pats sudarinėti žodžius naujadarus iš jam žinomų žodžių.
- Prasideda antrasis klausinėjimo periodas, tik dabar vaikas nuolat klausia „kodėl?“
- Vaikas gali klausytis trumpų istorijų, suprasti prasmę ir atpasakoti.

KETVIRTIEJI GYVENIMO METAI

- Žodynas toliau sparčiai auga. Pradedama vartoti žodžius laikui, kiekiui, jausmams nusakyti.
- Šiuo laikotarpiu dėl greito žodyno augimo vaikams pasitaiko kalbėjimo tempo sutrikimai, kurie gali skambėti panašiai kaip mikčiojimas. Vaikai užsikerta, ieško tinkamo žodžio, pakartoja žodžius.
- Ketvirtųjų metų pabaigoje vaikai jau turėtų taisyklingai artikuliuoti beveik visus garsus, išimties gali būti taikomos š, s, r garsų tarimui.

PENKTIEJI GYVENIMO METAI

- Visi garsai jau turėtų būti tariai taisyklingai.
- Vaikai, naudoja daug klausiamųjų žodelių („kam?“, „kaip?“, „kur?“, „kodėl?“ ir kt.), toliau rūšiuoja savo įspūdžius, žinias.
- Išgyventi įvykiai atpasakojami nuosekliai, taip, kad klausantysis gali suprasti įvykių seką.
- Šiame laikotarpyje vaikai ypač vaizdingai seka pasakas, savo pasakojimą papildydami gestais, mimika.

ŠEŠTIEJI GYVENIMO METAI

- Vaikai išmoka ištarti sudėtingus, ilgus žodžius. Kalba su įvairiomis intonacijomis.
- Žaisdami siužetinius vaidmeninius žaidimus, vaikai planuoja. Jie geba sugalvoti siužetus, įvertinti, komentuoti veiklos žingsnius.
- Žodynas sparčiai plečiasi. Šiame amžiuje jau žino apie 2000–2500 žodžių.
- Vaikai tiksliai apibūdina daiktą, nusako esminius jo požymius, domisi nežinomais žodžiais, gali paaiškinti kai kurių žodžių reikšmes.

SEPTINTIEJI GYVENIMO METAI

- Šiuo metu vaikai suvokia sudėtingų žodžių prasmes.
- Vaikas pradeda naudotis kalba nurodydamas daiktų skirtumus ir panašumus.
- Vyresnio amžiaus vaikams atsiranda būtinybė paaiškinti žaidimo taisykles, o išsamų aiškinimą priešmokyklinukai dažnai pakeičia paprastesne kalba.
- 6-7 metų vaikai žaisdami „kalba mintyse“
- Vaikai lengvai sugalvoja siužetą.

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ KALBOS RAIDA

Informaciją parengė:

Visagino švietimo pagalbos tarnybos
specialioji pedagogė, logopedė Dalia
Nekliudova